

Słowo wstępne

Rolnictwo ekologiczne kojarzy się większości z nas z systemem gospodarowania przyjaznym środowisku naturalnemu. Istotnie, jest to jedna z ogólnych podstaw produkcji ekologicznej, tym niemniej warto spojrzeć na ten system z nieco szerszej perspektywy, co pomoże nam zrozumieć istotę jego funkcjonowania.

W prawie Unii Europejskiej pod pojęciem rolnictwa ekologicznego rozumie się sposób prowadzenia produkcji zgodny z przepisami rozporządzenia Rady WE nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych (Dz. U. L. 189 z 20.07.2007 r., s. 1). Przepisy te ustanawiają ogólne ramy i wymogi względem producentów, którzy chcą wytwarzać produkty ekologiczne. Do podstawowych wymogów należy: łączenie najkorzystniejszych dla środowiska praktyk, utrzymywanie wysokiego stopnia bioróżnorodności, ochrona zasobów naturalnych, stosowanie wysokich standardów dotyczących dobrostanu zwierząt. Celem jest produkcja nisko przetworzonej żywności wysokiej jakości z poszanowaniem środowiska. Ponadto, system rolnictwa ekologicznego jest samowystarczalny, co oznacza, że producent ekologiczny powinien w jak największym stopniu polegać na zasobach odnawialnych, dostępnych w gospodarstwie bądź lokalnie. Żyzność i aktywność biologiczna gleby musi być utrzymywana i zwiększana poprzez stosowanie wieloletniego płodozmianu z wykorzystaniem roślin strączkowych i innych roślin na nawóz zielony, a także obornika lub materiału organicznego, najlepiej przekompostowanego, pochodzącego z produkcji ekologicznej. Zwierzęta powinny być natomiast żywione paszami wytworzonymi we własnym gospodarstwie lub gospodarstwach ekologicznych, znajdujących się w jak najmniejszej odległości. Produkty uboczne należy utylizować wewnątrz systemu rolnictwa ekologicznego.

Warto wspomnieć też o zasadzie praktykowania produkcji zwierzęcej, powiązanej z powierzchnią gruntów rolnych, co w praktyce przekłada się na zakaz prowadzenia produkcji ekolo-

gicznej w gospodarstwach nie mających możliwości zapewnienia zwierzętom obowiązkowego dostępu do wybiegów oraz nie mogących zagospodarować obornika i kompostu. Dozwolona jest jednak praktyka, gdy gospodarstwo posiadające zwierzęta współpracuje z innym, mającym grunty. Ma to na celu zamknięcie łańcucha produkcyjnego.

Wymienione wymogi pokazują, że produkcja ekologiczna to nie tylko indywidualny rolnik i jego gospodarstwo, ale system naczyń połączonych. Ma to na celu powodowanie minimalnego obciążenia środowiska naturalnego. Teraz wiadać, jak dużą rolę w tej produkcji spełniają zwierzęta, a w szczególności przeżuwacze. W ekologii nie stosuje się mineralnych nawozów azotowych. Obornik zawiera wszystkie składniki odżywcze potrzebne do rozwoju roślin oraz poprawia właściwości fizyczne gleby. Wymogi te mogą jednak zniechęcić do rozpoczęcia produkcji ekologicznej. W celu podniesienia jej atrakcyjności dla rolników oraz zwiększenia przez to jej udziału w ofercie dostępnych produktów żywnościowych, a także poprawy ochrony środowiska Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi od 2004 r. finansuje badania, mające na celu m.in. opracowanie dobrych praktyk w produkcji ekologicznej oraz rozwiązywanie podstawowych problemów, z jakimi może spotkać się producent ekologiczny.

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy od samego początku aktywnie i w znacznym stopniu uczestniczy w prowadzeniu badań w rolnictwie ekologicznym. Doświadczenia Instytutu stanowią istotny wkład w rozwój tego typu produkcji w Polsce.

Niniejsze, monograficzne wydanie „Wiadomości Zootechnicznych”, których wydawcą jest IZ PIB, pomoże Państwu w pełni i ekologicznie wykorzystać potencjał przeżuwaczy, aby prowadzona produkcja była w jak najwyższym stopniu efektywna i dostarczała Państwu satysfakcji.

Bartosz Pytlak

*Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Wydział Rolnictwa Ekologicznego*